
Bedømmelse af bonsai opstilling

Indledning

Vejledningen er udarbejdet af Morten Albek. Dette er en forenklet vejledning, der kun tager fat i de grundlæggende elementære regler for opstilling af en bonsai.

Generelt

Bedømmelsen af selve opstillingen af en bonsai er en del af bedømmelsen af helhedsindtrykket.

Det er dog nødvendigt at have kendskab til de tekniske forhold ved opstilling af bonsai; brug af borde, ledsagerplanter og billedruller m.v. for at kunne bedømme helheden i en opstilling.

Himlen, mennesket og jorden

Grundprincippet i udfyldelsen af rummet i en Tokonoma (og en opstilling ved udstillinger f.eks.), i forbindelse med den traditionelle bonsai præsentation, er tilstedeværelsen af tre elementer; himmel, jord og menneske.

- Billedrullen repræsenterer himmelen, eller det åndelige element.
- Jorden er reflekteret via ledsagerplanten eller en sten f.eks.
- Bonsaien fremstiller den menneskelige del, eller harmonien mellem himmel og jord.

De tre elementer må principielt ikke stå på linie, eller dække for hinanden. Undtagelsen er bonsaien som i nogle tilfælde kan have grene der "rører" ved billedrullen. Ligesom i enhver anden bonsai komposition, opstilles arrangementet med udgangspunkt i den uligesidede trekant.

Ledsagerplantens formål er også at antyde en årstid, og at bibringe opstillingen stemning og atmosfære. Det skal naturligvis være i entydig harmoni med træet og billedrullen, så det opleves som et hele. Ingen af elementerne må overdøve hinanden, men skal ses og opleves som et hele med bonsaien som hovedelementet.

Bonsai og ledsagerplante og billedrulle må ikke indeholde de samme blade eller blomster. De skal opnå samspillet gennem stemningen i de valgte emner.

Udstillede bonsai

En bonsai udstillet uden bord, ledsagerplanter el. a. elementer, skal besidde en helt unik karakter for at kunne retfærdiggøre dette. Og alligevel må det siges at en opstilling uden andre elementer end selve bonsaien er en mangel – som et maleri uden ramme.

Som minimum bør anvendes et udstillingsbord eller en måtte.

Bedømmelse

Bedømmelsen, er hovedsageligt fokuseret på god balance i opstillingen, og harmoni mellem bonsai, billedrulle, bord, ledsagerplante el. a.

Hvorvidt der anvendes billedruller, ledsagerplanter eller andet, er op til udstillerens ønske om udtryk.

Det primære er, at det der anvendes fungerer og harmonerer med træet.

Hvis der slet ikke anvendes et bord eller en ledsagerplante f.eks. anses det som et minus i opstillingen.

Læg mærke til at bonsaien peger ind mod billedrullen, og at ledsagerplanten t.v. peger ind mod bonsaien.

Formål med display bord

Display borde anvendes til at hæve bonsaien fra "jorden." Det sætter træet op på en platform hvor det tager sig ud og fremhæves fra det ordinære. Og det hæver bonsaien over evt. ledsagerplanter eller sten, og fremhæver træets betydning i opstillingen som det primære element.

Bordet skal være af en karakter der understreger træets form og balance.

Måtter, bambusplader, skiferplader m.v. har samme funktion som et display bord.

Ledsagerplanter

Shitakusa, ledsagerplanter, tjener det formål at understrege årstiden og voksestedet for bonsaien.

Et Fyrretræ vil fint kunne have en græsart (Kusamono) som ledsagerplante, da denne understreger de vækstforhold der kan være på voksestedet.

Et Bøgetræ kan tilsvarende have en Viol eller lign. blomstrende ledsagerplante, der understreger frodigheden på en eng, f.eks.

Billedruller til bonsaiopstilling

Billedruller (scrolls på engelsk), anvendes ved bonsai opstillinger, til at understrege årstider og en bestemt stemning.

- Billedrullen anbringes mellem bonsaien og ledsagerplanten.
- Billedrullen hænges visuelt i midten af udstillingsarealet.

Det er essentielt at billedrullen fremstiller et enkelt billede. Dvs. så vidt muligt uden megen tekst eller skarpe farver, der tager fokus fra bonsaien. Billedet skal kunne udtrykke stemningen via motivet alene - billedet og evt. tekst skal understrege årstid og stemning. Enkelhed er bedre end et kompliceret billede, der tager fokus fra bonsaien.

Religiøse motiver m.v. hører til billedruller i templer o. lign., og anvendes traditionelt ikke ved bonsai opstillinger.

Elementerne sat sammen

Anvendes en billedrulle og en ledsagerplante sammen med en bonsai, placeres bonsaien tættest på billedrullen, da den er det primære element i opstillingen.

Forholdsvis længere væk, længst fremme mod beskueren, anbringes ledsagerplanten (eller en sten som symbol for et bjerg), da den er mindre betydningsfuld i forhold til elementernes overordnede værdi ifølge japanske normer.

Ledsagerplanten eller stenen er i dette eksempel af lige så stor betydning for udtrykket som resten af opstillingen, men skal lede øjet videre hen mod billedrullen, og så til bonsaien som er hovedelementet.

Væsentligt er det samlede indtryk af ro og harmoni.

Årstiderne

En vigtig del i anvendelsen af tilbehør i opstillingen, er antydningen af årstid. En billedrulle vil i en vinteropstilling kunne fremvise en nøgen gren, månen el. lign., der giver en fornemmelse af vinter og kulde. Det vil komplimentere et Fyrretræ.

En sommeropstilling vil typisk indeholde blomstrende ledsagerplanter, - og her vil en bambusplade som bord til bonsaien understrege sommertemaet, da bambus illustrerer vækst og friskhed.

Bevægelse i opstillingen og balance

Ledsagerplanten og træet skal pege mod hinanden, for at skabe samhørighed og harmoni i opstillingen. Det samme gælder anvendte træplader eller andet som måtte have en retning de peger i – i så fald skal de pege mod hinanden og aldrig ud af opstillingen.

Det er vigtigt at der er luft mellem de enkelte elementer, og den rette balance i opstillingen. Selvom bonsaien gerne må krydse let ind over f.eks. en billedrulle med enkelte grene, skal der være afstand og luft i kompositionen.

Forskellige elementer

Det er vigtigt at ledsagerplantens skål adskiller sig fra bonsaiens skål i form, struktur og farve.

Enkelhed, ro og harmoni er nøgleordene.